

Miljöhistorisk artikel: Vad är det för historier som berättas?

“Scientific practice is above all a story-telling practice. ... Biology is inherently historical, and its form of discourse is inherently narrative. ... Biology as a way of knowing the world is kin to Romantic literature, with its discourse about organic form and function. Biology is the fiction appropriate to objects called organisms; biology fashions the facts “discovered” about organic beings. “

— Donna Haraway

Primate Visions: Gender, Race and Nature in the World of Modern Science(1989), 4-5.

Den här uppgiften består av tre delar:

- **En exkursion till en fysisk plats som kommunicerar miljöhistoria**
- **En kortare miljöhistorisk artikel**
- **Ett skriftligt förslag till en ny utställning vid den plats du har besökt.**

Syftet med uppgiften är att synliggöra miljöhistoriska berättelser som på olika sätt förekommer runt omkring oss. Vad är det för historier som berättas, vilka normer återspeglas och vad säger berättelserna om relationen mellan människa och natur?

Del 1: I år går exkursionen till Naturhistoriska riksmuseet i Stockholm söndagen den 21 september 11:00-15:00. Vi möts på museet 11:00. Har du inte möjlighet att delta vid den gemensamma exkursionen till Naturhistoriska riksmuseet så går det bra att skriva en kort artikel om en annan plats som på något sätt förmedlar ett miljöhistoriskt narrativ. Det kan vara allt från Asp-trappan i Uppsala till Mattias Klums fotoutställning på Upplandsmuseet eller Biotopias dioramor. Fråga gärna kursledningen om du vill ha fler förslag!

Del 2: Artikeln ska vara på ca 300-500 ord, samt inkludera en bild med anknytning till innehållet. Du kan själv välja vilken vinkling/ingång artikeln ska ha, men det ska på något sätt knyta an till vad platsen berättar om människan och miljön genom historien. Du kan alltså välja att ha en ganska okritisk ingång, som i exempelartikeln om Vasaskeppet som är inkluderad med denna uppgift, eller ha en mer analytisk ingång där du försöker belysa de strukturer som ligger bakom berättelserna. Du kan gärna söka stöd i Donna Haraways artikel, Teddy bear Patriarchy Taxidermy in the garden of eden och Johan Redins föreläsning Genomi, jorden, minnet och förlusten av människan.

Del 3: I förslaget till en ny utställning ska du utgå från en miljöhistorisk process som du hämtar från kursboken *A New green history of the world* av Clive Ponting. Hur skulle vi kunna använda platsen och museets resurser för att gestalta poängen i den miljöhistoriska processen? Vilken inverkan hade processen på mänskliga samhällen och omgivande ekosystem? Hänvisa till vart i Pontings bok som du hittat resonemanget. Den skriftliga planeringen av utställningen ska vara max 250 ord. Slå inte knut på dig i en detaljplanering av utställningen, utan fokusera på grundfrågan: Hur kan vi synliggöra de resonemang om relationen mellan människa och natur som förs i Pontings bok? Obs. Det är förstås möjligt att det redan görs, beskriv då hur.

Samtliga inskickade uppgifter kommer att samlas i ett häfte vilket vi lägger ut på kursportalen. Detta häfte kan sedan utnyttjas som en resurs i arbetet med hemtentan.

Uppgiften skrivs individuellt och lämnas
in via studentportalen senast **den 25
september klockan 23.59**

Dödar du trädet så dödar vi dig!

- Om proaktiv miljövard under 1600-talet

På Vasamuseet vet de flesta att vi kan se ett av den svenska statens dyraste och sämst planerade projekt. Vad färre kanske har lagt märke till är att vi också kan se skymtar av ett samhälle med ett tydligt behov av naturen. Ett samhälle som jobbade aktivt och långsiktigt för att säkerställa sina behov.

Regalskeppet Vasa är en historisk artefakt som har mer än en historia att berätta. Det 1210 ton tunga skeppet är helt byggt av trä och vittnar om ett lokalt resursproblem som vi ser resterna av än idag. Byggandet av den svenska flottan under 1600-talet inledde en ny epok för en av bondesamhällets allra viktigaste naturresurser. Eken.

Ekar är starka, hårda och tåliga mot röta och därmed unikt lämpade i konstruktioner som skulle tåla stora påfrestningar. Virket användes i allt från kvarnar till tunnstäver, ekollonen till svinfoder och löven till isolering. Den första regleringen av ekar kom redan under 1200-talet och sa att ingen ek fick huggas ner utan hela byns samtycke. Behovet av ekar till byggandet av skepp medförde dock att samtliga ekar i Sverige stämplades som kronans egendom.

Under byggandet av Vasan blev jakten på rätt sorts ekar så desperat att kronan utlyste ett totalt exportförbud, samt dödsstraff till alla de som bröt mot kronans monopol på ekarna. Det var således ett strängare straff på att hugga ner en ek än att hugga ner en annan människa.

Man beslöt sig även för att säkerställa den framtida produktionen av skepp åt kronan genom att införa statliga planteringar på olika orter över hela Sverige. En satsning som tyvärr inte gav frukt förrän 1900-talets första del, då skeppsindustrin hade gått över till metall. Kvar finns de stora ekskogar, som vittnar om något som kanske ändå kan ses som en fördel med en arvsmonarki: När du förväntar dig att det är din familj som ska styra i hundratals år framöver så finns också en starkare motivation att de ska ha något att styra över.